

ЛОСЮК Тарас Тарасович

Київський інститут Національної гвардії
України

ІННОВАЦІЙНІ ТЕХНОЛОГІЇ В ПІДГОТОВЦІ ВІЙСЬКОВОСЛУЖБОВЦІВ: ПЕРСПЕКТИВИ ВПРОВАДЖЕННЯ В НАЦІОНАЛЬНІЙ ГВАРДІЇ УКРАЇНИ

У сучасних умовах воєнної агресії проти України питання ефективної підготовки військовослужбовців набуває особливої ваги. Високий рівень бойової готовності, адаптивність до змін у тактичній обстановці та здатність діяти в умовах багатофакторного ризику є ключовими вимогами до особового складу Національної гвардії України.

Інформаційні технології, віртуальна реальність, штучний інтелект, дистанційне навчання, біометричні системи моніторингу — усе це вже давно довело свою ефективність у провідних арміях світу. Вони дозволяють не лише зменшити витрати на навчання, а й значно підвищити якість підготовки за рахунок імітації бойових умов, аналізу поведінки військовослужбовців у режимі реального часу, а також індивідуалізації навчального процесу.

Актуальність дослідження зумовлена потребою у розробці ефективних підходів до впровадження інноваційних рішень саме в контексті діяльності Національної гвардії України — структури, яка виконує широкий спектр завдань як у зоні бойових дій, так і в тилу. На тлі постійного оновлення тактики ворога та зміни характеру сучасних воєн інноваційна підготовка гвардійців стає запорукою національної безпеки. Саме тому вивчення можливостей та перспектив інтеграції новітніх технологій у навчальні процеси є надзвичайно важливим для підвищення ефективності служби та обороноздатності держави загалом.

Інноваційні технології у військовій сфері є ключовим чинником трансформації сучасної армії, визначаючи новий підхід до підготовки особового

складу, планування операцій та забезпечення бойової ефективності. Сутність цих технологій полягає в інтеграції новітніх науково-технічних досягнень у процеси управління, навчання, комунікації та бойового застосування підрозділів. Йдеться про впровадження таких рішень, як віртуальна та доповнена реальність, штучний інтелект, автономні системи, цифрові тренажери, біометричний контроль і дистанційні платформи для навчання. Вони дозволяють не лише підвищити інтенсивність та реалістичність навчань, а й скоротити часові та матеріальні витрати, оптимізувати прийняття рішень і зменшити ризики для особового складу [1, с. 34].

Згідно з дослідженнями провідних військових аналітиків, однією з основних характеристик інновацій у цій галузі є їхня адаптивність до змін середовища та здатність забезпечити багаторівневе моделювання бойових ситуацій у безпечних умовах. Наприклад, в арміях НАТО активно використовуються симуляційні технології, які імітують поведінку супротивника на полі бою, дозволяючи відпрацьовувати тактичні дії з урахуванням реального ризику [2]. У контексті інформаційно-аналітичного забезпечення військових рішень особливої уваги набуває штучний інтелект, здатний до оперативної обробки великих масивів даних і прогнозування дій ворога.

Інновації у сфері технологій не лише прискорюють процес навчання, а й перетворюють основи військової освіти. Від звичної схеми «викладач-курсант» відбувається перехід до адаптивної системи індивідуального навчання. Ця модель включає самостійний аналіз матеріалу, практичні симуляції та оперативний зворотний зв'язок.

Серед сучасних інноваційних технологій, що мають високий потенціал для впровадження в підготовку особового складу Національної гвардії України, особливу увагу привертають системи віртуальної та доповненої реальності, які дозволяють моделювати бойові ситуації у безпечному середовищі та забезпечують високу якість тактичної підготовки [1, с. 34]. Значного поширення зазнають комп'ютеризовані тренажери та імітаційні системи, котрі дають змогу відточувати бойові навички, мінімізуючи витрати ресурсів та часу. Штучний

інтелект застосовується для адаптації навчального матеріалу до персональних потреб військових, а також для аналізу їхніх дій у реальному часі з метою забезпечення оперативного зворотного зв'язку. Впровадження штучного інтелекту (ШІ) в програмні тренувальні системи здатне суттєво оптимізувати військові навчальні програми, зробити їх ефективнішими та при цьому скоротити час і витрати, необхідні для навчання та набуття необхідних професійних навичок [3, с.89]. Перспективним напрямом є дистанційне навчання, яке дозволяє охопити велику кількість військовослужбовців незалежно від їх місця дислокації, що є особливо актуальним в умовах бойових дій.

Перспективи впровадження інновацій в процес підготовки бійців Національної гвардії України набувають особливого значення в контексті сучасних викликів та зміни характеру військових операцій. Впровадження цифрових симуляторів, віртуальних реалій, штучного інтелекту та дистанційних навчальних платформ може значно підвищити рівень боєздатності, адаптувати навчальний процес до реальних бойових сценаріїв та оптимізувати витрати на тренування. Успішна інтеграція цих технологічних рішень сприятиме підготовці нової генерації військовослужбовців, які будуть здатні ефективно протидіяти в умовах гібридної війни. Водночас, втілення цих перспективних змін вимагає наявності необхідної матеріально-технічної бази, відповідної підготовки інструкторів, чіткої нормативної бази та стратегічного плану розвитку системи військової освіти.

Таким чином, в умовах сьогоденної гібридної війни, інноваційні розробки набувають критичного значення, змінюючи підхід до військової підготовки. Застосування цих технологій у навчальному процесі Національної гвардії України значно покращує якість підготовки до бою, пришвидшує процес ухвалення рішень та сприяє індивідуальному підходу до навчання. Технології віртуальної реальності, цифрові тренажери, дистанційне навчання та штучний інтелект надають нові можливості для симуляції бойових умов, зменшення витрат та збільшення ефективності навчання особового складу. Майбутнє їх

використання напряму залежить від фінансування, технічної інфраструктури та підготовки кваліфікованих кадрів. Враховуючи досвід передових світових армій та потреби НГУ, оновлення навчального процесу через інновації є стратегічним завданням для посилення обороноздатності країни.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Жуков О. В. Інноваційні технології у сфері військової підготовки: світовий досвід та українські реалії // Військово-науковий вісник. 2021. №2. С. 34–39.
2. NATO Innovation Hub. Innovation in Military Training and Education [Електронний ресурс]. – 2019. – Режим доступу: <https://www.innovationhub-act.org> (дата звернення: 08.04.2025).
3. Трофименко, О., Дика А., Логінова Н., Задерейко, О., Струк, Н. Штучний інтелект у військових навчальних симуляторах // Інформаційні технології та суспільство. Одеса. 2024. Вип. 2(13), С. 89-95.